

Opgave 3 Macht van pressiegroepen

Bij deze opgave horen de teksten 6 tot en met 8 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Deze opgave heeft betrekking op twee pressiegroepen: de werkgeversorganisatie VNO-NCW en de Occupy-beweging. VNO-NCW is een organisatie die opkomt voor de belangen van werkgevers van grote ondernemingen terwijl de Occupy-beweging bestaat uit diverse actiegroepen die wereldwijd actief zijn. Die actiegroepen vormen samen een protestbeweging die een fundamentele verandering van het financiële systeem nastreeft.

Lees tekst 6.

Er zijn verschillende theorieën die een visie geven op de machtsverdeling in een democratie.

- 3p 15 Leg uit welke theorie te herkennen is in tekst 6. Geef eerst een beschrijving van die theorie. Betrek in je uitleg een citaat uit tekst 6.

In tekst 6 is een belangrijk kenmerk van de Nederlandse politieke cultuur te herkennen.

- 3p 16 a Omschrijf het begrip politieke cultuur.
b Welk kenmerk dat typerend is voor de Nederlandse politieke cultuur is te herkennen in tekst 6? Leg je antwoord uit.

Maak gebruik van de teksten 6 tot en met 8 in het bronnenboekje.

Pressiegroepen zijn in te delen in soorten. Naast verschillen zoals een verschil in doelstelling en een verschil in omvang worden ook nog drie andere criteria gebruikt om pressiegroepen van elkaar te onderscheiden. Eén daarvan is het criterium levensduur. Sommige pressiegroepen bestaan kort, andere lang.

- 4p 17 a Geef de twee andere criteria waarmee pressiegroepen van elkaar onderscheiden worden.
b Wat is het onderscheid tussen VNO-NCW enerzijds en de Occupy-beweging anderzijds op basis van de twee andere criteria die je net hebt genoemd?

In de titel van het interview met Wientjes wordt de beeldspraak gebruikt van een 'ondergrondse tunnel'. Hiermee wordt een knelpunt in ons staatsbestel weergegeven. Als het beeld van de ondergrondse tunnel de werkelijkheid goed verbeeldt dan schiet het democratische gehalte van ons politieke systeem op dit punt tekort.

- 2p 18 Leg uit welk knelpunt in het democratische gehalte van ons politieke systeem weergegeven wordt in het beeld van de 'ondergrondse tunnel'.

- De gemeente Amsterdam gedoogde gedurende enige tijd het tentenkamp van Occupy midden in de stad op het Beursplein. Het tentenkamp is een voorbeeld van burgerlijke ongehoorzaamheid.
- 3p **19** Geef één overeenkomst en twee verschillen tussen crimineel gedrag en burgerlijke ongehoorzaamheid.

Opgave 3 Macht van pressiegroepen

Tekst 6 bevat enkele citaten uit een interview van website nu.nl met werkgeversvoorzitter Wientjes van VNO-NCW uit 2012.

Het interview is afgenomen in de periode voor de Tweede Kamerverkiezingen van 12 september 2012. Deze verkiezingen waren het gevolg van de val van het kabinet-Rutte (CDA en VVD, gedoogd door de PVV) op 23 april 2012. De dikgedrukte tekstdelen zijn de vragen van de interviewer.

tekst 6

Wientjes bestrijdt ondergrondse tunnel met Rutte

De verkiezingen komen eraan. Bent u zenuwachtig dat u uw directe lijn met het kabinet mogelijk verliest?

- 5 "Ik hoor geluiden dat het kabinet-Rutte ontzettend goed voor ons is geweest. Maar het beeld dat we als werkgevers een directe tunnel naar hem hebben gegraven klopt niet.
- 10 Doordat de vakbonden niet meer in staat waren zaken te doen, hebben we onze lobby vanzelfsprekend versterkt richting het kabinet. Maar voor ons blijft gelden dat echt
- 15 belangrijke hervormingen eigenlijk alleen gerealiseerd kunnen worden met z'n drieën: de vakbonden, de werkgevers en de overheid. Dat geldt
- 20 Nederland in de afgelopen 30 à 40 jaar: want dan heb je draagvlak."

Ook Alexander Rinnooy Kan (Sociaal Economische Raad, red.) stelde deze week dat de werkgevers al een tijdje rugwind hebben door het kabinet-Rutte. De FNV is niet de enige met die kritiek.

- 30 "Ook Rinnooy Kan kan zich wel eens vergissen. Natuurlijk, het kabinet-

Rutte heeft op een aantal gebieden zeer veel goeds gedaan, met name door het topsectorenbeleid neer te zetten. De erfenis van Rutte is een

35 sterk ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, als opvolger van een zwak ministerie van Economische Zaken.

- Maar als je kijkt op het gebied van de
- 40 sociale wetgeving, dan was dit een uiterst conservatief kabinet. Er was stilstand op de arbeidsmarkt en woningmarkt. Ook hadden we meer inzet op het buitenlands beleid willen
- 45 hebben, daar moeten we ons geld verdienen. We hebben twee jaar van binnenlandse problemen gehad, waardoor de premier geen tijd had om te reizen. Maar het kan niet zo
- 50 zijn dat een premier al twee jaar niet in China is geweest.

- We praten altijd met onze partners, hebben voor het pensioenakkoord onze volle inzet gegeven. Dat
- 55 akkoord leverde ook bij onze achterban vragen op, maar het was een compromis. (...) Maar het is allemaal misgegaan toen het conflict binnen de FNV uit de hand liep, en we in-
- 60 eens een belangrijke gesprekspartner kwijt waren." (...)

naar: www.nu.nl, 31 augustus 2012

tekst 7

Geslaagde actiedag

Op de wereldwijde *globalnoise* actiedag hield Occupy Amsterdam zaterdagmiddag (13 oktober 2012) op het Beursplein een lawaai demonstratie.
5 De *cacerolazo*¹⁾ van potten, pannen, lepels, slaghout en ander geïmproviseerd drummateriaal zorgde voor een kakofonie aan geluid als aanklacht
10 en voor een rechtvaardigere verdeling van de rijkdom in de wereld.

Allerlei groepen in meer dan 300 steden namen deel aan deze vreedzame protestactie en sloegen op
15 potten en pannen, maakten muziek, zongen en schreeuwden om hun zorgen te uiten.

Deze dag was om te laten horen dat er een wereldwijde beweging van

20 strijdbare mensen bestaat die tegen de financiële zwendel opstaat. Het luidruchtige karakter van de manifestatie maakte duidelijk dat het de hoogste tijd is dat overheden hun
25 dovemansoren openen en eindelijk daadwerkelijk opkomen voor de miljarden mensen die opgeofferd worden aan die kleine groep die zichzelf onmetelijk verrijkt.

30 De wereldwijde actiedag op 13 oktober markeerde eveneens de eerste verjaardag van Occupy Amsterdam. De manifestatie op het Beursplein was dan ook meer dan
35 een luidruchtig protest. Het was eveneens een dag om ideeën en acties voor de toekomst te delen en de lokale, nationale en internationale netwerken te versterken.

bron: <http://www.occupyamsterdam.nl/2012/10/14/geslaagde-actiedag/>

noot 1 *cacerolazo*: vorm van protest waarbij demonstranten de aandacht trekken door op potten en pannen te slaan.

tekst 8

Vijf vragen over Occupy

Wie zijn de Occupy-beweging?

Sinds 17 september 2011 wordt in het New Yorkse Manhattan betoogd door demonstranten onder de naam Occupy Wall Street. (...)

Wat willen ze?

- 5 De deelnemers van de protestbeweging betogen tegen sociale en economische ongelijkheid, de hebzucht van bedrijven en de invloed van bedrijven en lobbyisten op de overheid. De betogers stellen 99 procent van de Amerikanen te vertegenwoordigen, tegenover 'de kwalijke macht van 1 procent van de schatrijken'. Volgens de betogers moet iedereen een eerlijke toegang krijgen
- 10 tot de rijkdommen van de wereld. (...)

Hoe organiseren ze zichzelf?

- De beweging combineert protesten op straat met online-acties. Veel van de communicatie van de groep gaat via websites en sociale media als Facebook en Twitter. Er is geen leidende groep binnen de Occupy-beweging. Beslissingen
- 15 in de groep worden veelal genomen door de 'General Assembly', een horizontaal en autonoom georganiseerde beweging zonder leider, met haar wortels in het anarchisme. (...)

Waar heeft de Occupy-beweging aanhang?

- Betogingen van de Occupy-beweging brachten wereldwijd in ruim 950 steden al
- 20 honderdduizenden mensen op de been. Vooral in het door economische crises zwaar getroffen Zuid-Europa gaven veel mensen gehoor aan de oproep de straat op te gaan om te protesteren tegen uitwassen van het kapitalisme. (...)
- In Amsterdam, Brussel, Parijs en Londen varieerden de aantallen betogers van honderden tot hooguit enkele duizenden. Honderden actievoerders kamperen
- 25 in de centra van de steden Londen, Frankfurt, Brussel en Amsterdam.

Hoe nu verder?

- De groep heeft een aantal eisen gepubliceerd, maar deze doelstellingen zijn zo groots, dat het lastig lijkt ze daadwerkelijk te realiseren. De beweging lijkt dan ook voornamelijk een bewustzijn te creëren. Het is een beweging waarin mensen
- 30 zich verenigen die het gevoel hebben dat ze binnen de huidige politieke verhoudingen en machtsverhoudingen geen stem hebben. (...)
- Hoe lang de protesten zullen voortduren en gedoogd worden is onduidelijk.

naar: www.nu.nl, 15 november 2011